

61 | 93
aukción | tétel

EGRY JÓZSEF (1883-1951)

Bruges-i kikötő, 1911

Olaj, papírlemez, 37,5x45,5 cm

Jelezve jobbra lent: Egry József 1911. Bruges

Kezdő ár: 2 000 000 Ft / 6 250 EUR

Becsérték: 3 500 000 – 5 000 000 Ft

Estimated value: 10 938 – 15 625 EUR

Egry József

1. Egry József: Kikötő (Bruges)

2. Le Quai Vert, Bruges, 1890-1900

3. Bruges, Quai Long, 1901

Egry József szegény, vidéki családból származott. Visszaemlékezése szerint már kiskorától tudta, hogy a festéssel akar foglalkozni, azonban pénz hiányában esélye sem volt, hogy bekerüljön a főiskolára. Egry azonban nem adta fel, ahogy a korban oly sokan, megjárta München, majd Párizst. Nem hatottak rá a legújabb trendek, idegenkedett az „üzlet-boltszerű” iskolától, mégis, ami kellett számára festészetének fejlődéséhez és továbbgondolásához, azokat magába szívta. Tehetségének köszönhető, hogy többen felfigyeltek rá, akik egyengetni próbálták karrierjét (Lyka Károly, Szinyei Merse Pál, dr. Jánosy Béla). Így végül Budapesten műtermet, ösztöndíjat kapott, de csupán másfél évig járt a főiskolára, mert úgy érezte, hogy gúzsba köti a megkövesült, konzervatív rendszer. Ezzel egy időben Egry már kiállításokon is bemutatkozott itthon és külföldön egyaránt. Ennek köszönhető, hogy egy Lindenbaum nevezetű úr a mecénása lett, és 1911-ben Flandriába és Belgiumba mehetett, hogy a régi németalföldi művészetet tanulmányozhassa.

Egry korai festészetét megkülönbözteti a művészettörténet-írás a húszas, majd harmincas évektől. A 20. század első évtizedében témája az elesettek, a munkások, az utcákon élő emberek voltak. Eleinte naturalista stílusban, lágyan rakta fel a festéket, alakjait szinte színpadszerűen helyezte el képein. Jellemzően sötét, barnás-sárgás tónusú színekkel dolgozott, ecsetkezelése lendületes és vonalkázó, azonban a fénynek és fényreflexeknek már itt is fontosabb szerep jutott. „Ez a világ természetszerűleg borús, nem a festő szeszélye lopja el belőle a ragyogó színeket.” – írja Passuth Krisztina.¹ Később a szecesszió hatására Egry figurái dekoratív felfogásban készültek: a kontúrok megvastagodtak, amelyek a formákat zárt egységbe fogták. A staffázsszerű háttérből szoborszerűen emelkedtek ki alakjai, melyek vagy a kép középterében, vagy egészen kiemelve, a kép előterében helyezkedtek el. Egry belgiumi tanulmányútja során elsősorban a tengerparti kikötővárosokat kereste fel, amelyek kellő festői témát kínáltak számára. 1911-ben Brugesben járt: „onnan jártam az or-

szágot, a szélvész minden irányába [...] sokat festettem a csatornák szélén [...] munkások, kirakodók, hajósok érdekeltek” – írta.² A most aukcióra került kép is ezt támasztja alá. Egry vastagon, széles ecsetvonásokkal helyezte fel a festéket. A képen már érződik az expresszivitás és a nagyvonalúság. Ahogy több más, ekkoriban készült festményén is, Egry szienai barnával húzta meg a formák körvonalát. A különböző síkok egymásra torlódnak, kevés köztük a levegő, ezért szinte alig lehet a háttérrel megkülönböztetni az előtértől, amelyre a szándékos „kétdimenzióban tartás” ráerősít.

A húszas évek derekán már több írás jelent meg Egryről, azonban egyetlen egy sem tért ki 1918 előtti festészetére. Csupán az 1971-es Magyar Nemzeti Galériában megrendezett kiállítás kapcsán kutatták először Egry alkotói tevékenységét, és vele együtt a korai műveket.

FÖLDES LÉNA

1. Passuth Krisztina: Természet és társadalom Egry József művészetében. In: Jelenkor 1966, 9. évf. 7. sz., 642.
2. Lánosz Sándor: Egry József. Corvina, Budapest, 1973, 8.

